

MUSIKHÖGSKOLAN I MALMÖ
Lunds universitet

EXAMENSARBETE

Höstterminen 2007

Läroarbete i musik

Johan Norman IE 5

**Inspiration enligt lärare och studenter vid
Musikhögskolan i Malmö**

Handledare: Stephan Bladh

Abstract

Title: Inspiration according to teachers and students at the Academy of Music in Malmö

Author: Johan Norman

Keywords: inspiration, lust, creativity

The importance of inspiration is vital to teachers and students at the Academy of Music in Malmö, but what can we do to make it remain constant? The purpose of this study was to understand the differences and similarities between teachers and students according to inspiration. The data was collected through qualitative interviews with three students and three teachers and went after that through a comprehensive analysis which resulted in four main categories: definitions, uninspiring factors, inspiration to creativity and the source of inspiration. The results showed that definitions are subjective but that lust is truly a significant part of learning and music performance. The importance of social environment is to be in focus to optimise capabilities to creativity and inspiration.

Sammanfattning

Titel: Inspiration enligt lärare och studenter vid Musikhögskolan i Malmö

Författare: Johan Norman

Sökord: inspiration, lust, kreativitet

Inspirationens betydelse för lärare och studenter vid Musikhögskolan i Malmö råder det inget tvivel om, men vad kan man göra för att få inspiration och hålla den konstant? Syftet med denna studie är att undersöka hur studenter och lärare ser på fenomenet inspiration och genom denna få en bild av huruvida deras tankar skiljer sig åt eller inte. Datainsamlingen genomfördes genom kvalitativa intervjuer som sedan analyserades utifrån ett helhetsperspektiv. Denna resulterade i fyra huvudkategorier: Definitioner, Inspiration till kreativt skapande, Oinspire-rande faktorer samt Källan till inspiration. Resultatet visar att definitioner är subjektiva men även att lusten att göra sådant som inspirerar har en väsentlig roll inom lärandet och musice-randet. Den sociala aspekten bör även beaktas utifrån den omgivande miljön som kan stärka möjligheterna till inspiration och skaparanda.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Syfte och frågeställningar	6
3. Teoretisk bakgrund.....	7
4. Metod.....	10
4.1 Urval.....	10
4.2 Kvalitativ intervju	11
4.3 Analys.....	12
4.4 Studiens validitet.....	12
4.5 Etiska överväganden	13
5. Resultat.....	13
5.1 Lärarnas tankar.....	13
5.1.1 Definitioner	13
5.1.2 Inspiration till kreativt skapande.....	15
5.1.3 Oinspirerande faktorer	17
5.1.4 Källan till inspiration	18
5.2 Studenternas tankar	20
5.2.1 Definitioner	20
5.2.2 Inspiration till kreativt skapande.....	21
5.2.3 Oinspirerande faktorer	21
5.2.4 Källan till inspiration	22
6. Resultatdiskussion	23
6.1 Egna erfarenheter kring inspiration.....	25
6.2 Fortsatt forskning	26
Referenser	27

1. Inledning

Jag var tio år fyllda och hade precis börjat spela trummor min första termin på kommunala musikskolan i Hässleholm. Vi lärde oss fjärdedelar och åttondelar och dess motsvarande pauser. Jag upplevde notläsningen oförståelig men min pappa hjälpte mig med motivationen och spelade tillsammans med mig när jag inte kunde på egen hand. Ett par år senare kunde pappa plötsligt inte hinna med mig när jag spelade, vilket innebar att jag hade slagit honom i den outtalade tävling som hade pågått i många år. Några år senare var jag med i slagverksensemblen och andra orkestrar. Här började nästa tävling där platsen vid trumsetet i orkestrarna var den mest eftertraktade av alla slagverkarna. I orkestersammanhangen fick jag upp ögonen för andra utmanande delar av slagverksfamiljen, men fortfarande brann jag för trumsetet och den centrala platsen i kompet det utgjorde.

Gymnasiet blev en fortsatt tävling där jag och en annan trummis i min årskurs försökte vara med i så många av skolans band som det bara gick. Efter ett år övergick min motståndare till en annan utbildning och jag satt på trumpallen i alla banden. När gymnasiet började lida mot sitt slut hade jag siktet inställt på att gå vidare till en folkhögskola vilket i sin tur skulle leda mig till skolan där man fick spela med Sveriges absoluta elit inom musik, Musikhögskolan i Malmö. Efter ett par år av tjänstgöring i Arméns Trumkår och arbete inom kyrkan gick jag på folkhögskola i Växjö. Under alla åren från gymnasiet till och med folkhögskolan fanns det en oförklarlig lust att härma och kopiera andra trummisars spel och därmed utveckla och pressa mig till en högre nivå. Det var en tid av mycket eget övande och utmanande ensemblespel som sedan lät mig uppfylla mitt största mål hittills.

Jag klarade det! Jag hade kommit in på Musikhögskolan i Malmö! Lycklig som ett barn hoppade jag runt i lägenheten. Måste ringa och berätta för mamma... Sedan började skolan med allt vad det innebar: många ämnen, gehör, satslära, repetitioner med band, konserter och för lite sömn. Plötsligt var övningssuget borta. Var fanns inspirationen? Lektionerna med trumläraren blev ett nödvändigt ont. Varför kände jag inget intresse av att lära mig nya saker på mitt huvudinstrument? Kanske var det så att målen blivit uppfyllda av att bli antagen vid Musikhögskolan och att intresset svalnat inför sökandet av ny teknik. Jag ville ju spela och musicera med andra musiker! Det var ju därför jag var här, eller? Var det bara jag som kände denna frånvaro av inspiration?

2. Syfte och frågeställningar

Syftets bakgrund är att jag anser detta inspirations- och motivationsproblem så omfattande att det behöver belysas för att göra lärarutbildningen mer intressant och inspirerande. Avsikten med studien är med anledning av detta att ta reda på hur lärare och studenter upplever inspiration och vad det är som motiverar. Varför går vi upp på morgonen? Är det för att vi måste eller för att vi vill göra något som intresserar oss? Ur min synvinkel tror jag att vi har olika mål och intressen som styr oss i riktningen att lära eller intressera oss för nya saker. Men hur olika är vårt tänkande kring vad som ger denna inspiration, motivation eller drivkraft? Vad är det som skapar och triggar motivation att öva, och varför? Behövs gemensamma beskrivningar på motivation och inspiration för att förklara hur vi uppfattar fenomenen?

Syftet med den här undersökningen är därför att ta reda på hur lärare och studenter tänker och känner kring inspiration och hur de uppfattar inspiration, och vad det är som skapar motivation och drivkraft för att musicera och undervisa. Jag vill undersöka huruvida studenternas och lärarnas tankar passar ihop eller går isär. Är det familj som ger drivkraften eller är det den årliga resan till Thailand? Är det den musikaliska och konstnärliga upplevelsen i sig och/eller erfarenheter av denna som utgör grunden för deras syn på inspiration?

Jag är medveten om att min frågeställning ger möjlighet till stor variation gällande informanternas svar. Detta gjordes medvetet för att belysa problemets magnitud då det inte finns ett enskilt svar som löser alla frågeställningar. Dessa tankar fick mig att skriva en forskningsrapport om hur lärare och studenter vid Musikhögskolan i Malmö tänker kring, och upplever inspiration.

Mina forskningsfrågor har därför getts följande utformning:

- Vad berättar studenter och lärare vid Musikhögskolan i Malmö om inspiration?
- Hur skiljer sig deras tankar åt och vad beror skillnaden i så fall på?

3. Teoretisk bakgrund

För att begreppen inte ska glida isär kommer jag här att definiera och förklara ett par ord som återkommande i min studie. Följande skriver Nationalencyklopedin om inspiration:

Inspiration (lat. inspira'tio, av inspi'ro 'blåsa i', 'inandas', blåsa liv i', 'inspirera'), andlig ingivelse som sätter en människa i stånd att tänka, tala eller handla på ett sätt som förefaller vida övergå hennes egen förmåga; i allmänt språkbruk även med försvagad betydelse. Den kan uppfattas som en frigörelse och förhöjning av hennes vanliga själstillgångar, men i klassisk form tänks inspirationen komma mer direkt från den gudomliga världen (Gud, Guds Ande, en ängel, muserna osv.). (www.ne.se, 2007-11-16)

Denna begreppsförklaring som härleds till andning har tagits upp i en avhandling av Anna Ryden (2006) som beskriver hur andning påverkar kreativiteten eller kraften när man står på scen i teatersammanhang. Olika sorters andning kan förändra en scen eller en gestaltning, men även andra negativa faktorer som till exempel stress, osäkerhet eller rädsla att inte räcka till, kan göra henne oinspirerad. Hon berättar hur olika mentala låsningar kan bero på att arbetet inte är *lustfyllt* och att det är detta som skapar en oinspirerad atmosfär. Vidare skriver hon att inspiration kanske inte måste vara förknippat med lust, men att krav, stress och prestation kan framkalla kreativitet i samma utsträckning som inspiration. Hon anser att andningen, genom att kroppen är avslappnad, kan frigöra tankar och associationer som leder till inspiration och kreativitet. Därför är andningen en grundpelare för all prestation enligt Ryden.

Det finns flera tolkningar och associationer till luft som har sitt ursprung från ordet inspiration. Det anknyts ofta till att få luft under vingarna, livsande (ur andetag där Gud inblåser ande), gnista och nytändning. En svårighet med alla begreppsförklaringarna är att de är subjektiva och därför svåra att bestämma, inte bara på ett lekmans plan utan även mellan olika lexikon. Enligt Term lexikon (Eqidius, 1938) beskrivs inspiration:

ingivelse, idéflöde och ett stadium i skapandeprocessen efter preparation och inkubation samt före efterarbetet. (s. 81)

Här beskrivs fenomenet på ett sätt där grunden är idéer och tankar som genererar en skapandeprocess vilken i sin tur förbereder individen inför sin prestation. Denna tolkning fångar inte alls innebörden av en andlig upplevelse ur andetag och Guds ande.

Synonymerna till inspiration är många: motivation, ingivelse, eggelse, sporre, gnista, skaparanda, hänryckning och påverkan. Flera av dessa ord uppkommer i diskussionen kring inspiration men den synonym som oftast kopplas samman med inspiration är motivation. Motivation förklaras av Eqidius (1938):

behovs- och viljeliv, sådant som har med behov, drifter, önskingar och beslut att göra. (s. 121)

Enligt Nationalencyklopedin definieras motivation:

Motivation (av motiv), sammanfattande psykologisk term för de processer som sätter i gång, upprätthåller och riktar beteende. Teorier om motivation förklarar varför vi över huvud taget handlar och varför vi gör vissa saker snarare än andra. De behövs för att vi skall förstå det faktum att organismer konsekvent strävar mot bestämda mål med hjälp av flexibla beteenden. Motivationskällan kan antingen förläggas inom personen eller organismen, som i instinkts- eller drivkraftsteorier, eller i yttervärlden. (www.ne.se, 2007-11-16)

Här finns en uppfattning att människan styrs av primitiva drivkrafter som startar och ger energi åt handlandet. Detta synsätt påträffas i Sigmund Freuds psykoanalys som betonar det omedvetna i själslivet hos människan. Behaviorismen, eller beteendepsykologin som den även kallas, förklarar även hur olika yttre miljöfaktorer påverkar människan. Framför allt bestraffning och belöning från vuxna i omgivningen utgör en stor faktor. Genom detta blir inlärning motorn till utvecklingen (Evenshaug & Hallen, 2001).

För att förstå studenters krav på läraren har jag valt att redogöra för vad Erik Wennstam (2006) skrev i sin sammanfattning i avhandlingen *Gymnasiestudenters definition av "En bra lärare"* där han undersöker vad studenter tycker utmärker en bra lärare:

För att göra detta krävs att läraren på ett mottagarcentrerat sätt och genom synligt eget engagemang ger studierna prägel av personlig relevans, att vara positiv och framåtdrivande, uppmuntra individer till egna prestationer och personlig utveckling genom rimliga utmaningar, att odla en laganda men också se till den individuella mångfalden, vara tydlig och sätta väl grundade gränser. "En bra lärare" har också ett situationsanpassat förhållningssätt till sin gärning där både pedagogik, arbetssätt, attityder och beteende främjar psykologisk trygghet bland studenterna som grupp och som enskilda, och genom detta vinner deras förtroende och respekt genom sin pålitlighet och karaktär. (s. 20)

Ur detta ser man hur mycket ansvar man som lärare innehar och att det inte går för sig att läraren börjar arbeta på rutin. Klyftan mellan en bra och en dålig lärare blir allt mer ansenlig när eleverna själva får precisera behoven och kraven som finns inte bara vid undervisningen utan även då läraren inte undervisar.

Mats Janson skriver i en artikel i Skolvärlden (2007) att det finns en svårighet med att göra skolgången lustfylld för eleverna i dagens skola. Han berättar hur hans egen son, som börjat fjärde klass, har en outtömlig lust att cykla, kolla BMX-tricks på webben, spela handboll och att skjuta pilbåge. Men som han uttrycker det: ”Någon större lust för skolarbete har jag inte sett.” Han undrar vad som krävs för att lusten ska väckas och funderar på om mutor är någon bra idé då sonen får lov att spela tv-spel i fall han övar fiol 15 minuter om dagen. Som avslutning i artikeln skriver han:

Lust kommer av lust som inte är sökt utan finns där naturligt, som en kraft ingen kan stoppa. Ofta är det en lärare som kan sin sak och som tycker om att förmedla det. Lust föder lust och snart snurrar den goda lustcirkeln av sig själv. (s.21)

Den känslomässiga förankringen har även Verena Kast (1997) i sin bok; *Glädje, inspiration och hopp*, där hon vill skapa förståelse för ”upplyftande” känslor likt glädje och inspiration som påverkar människan. Hon finner nämligen att det finns de som menar att överdriven glädje är av osund karaktär och att extas av något slag är granne med vansinne. Kast tycker inte detta stämmer utan är övertygad om att positiva känslor som inspiration, glädje och hoppfullhet är krafter som behöver stimuleras och styrkas. Genom att det inte går att frammana glädjen på befallning anser hon att man istället kan locka fram glädje och inspiration på olika sätt vilket borde vara av större intresse.

Den som arbetar på inspiration låter sig fångas och dirigeras av sina infall [...] Förutsättningen för kreativitet skulle alltså vara att man kan låta sig gripas. (Kast, s 95)

Hon menar att vi själva måste vilja bli indragna i känslor som påverkar vår kreativitet och tillfällen då vi finner glädje för att vi ska kunna utvecklas.

4. Metod

Det finns olika metoder för att få svar på mina forskningsfrågor. Inledningsvis var min avsikt att göra en kvantitativ studie där större delar av studenterna och lärarna vid Musikskolan i Malmö skulle vara med i en survey-undersökning om inspiration. Detta innebar att ett frågeformulär skulle lämnas till skolans olika utbildningar och då ge data som skulle sammanställas och analyseras. Men risken fanns att min forskningsfråga skulle besvaras endast ytligt. Jag valde istället att genomföra en kvalitativ fallstudie där personliga intervjuer med en mindre grupp informanter förväntades ge djupare förklaringar. Jag har valt att redogöra för mitt tillvägagångssätt och även diskutera mina val i detta kapitel och av den anledningen kommer ingen ytterliggare metoddiskussion.

4.1 Urval

Med tanke på att undersökningen gäller huruvida studenters och lärares tankar kring inspiration går isär eller sammanfaller har jag valt att söka svaren på Musikhögskolan i Malmö där båda dessa parter är representerade. Jag har medvetet valt studenter som går olika årskurser, detta med anledning av att jag ville ha ett bredare spektra av studenter som har olika erfarenhet av studier. Lärarna undervisar inom olika områden och ämnen. Därmed får jag ta del av tankar från de som nyligen påbörjat sin utbildning och de som har undervisat under längre tid. Detta kan ge ett bredare svarsspektra med anledning av deras olika erfarenheter som färgar deras svar.

Mina sex informanter blev slutligen följande, vars namn är fingerade: Anna (27 år, femte året, sång), Bea (23 år, andra året, sång), Carl (25 år, första året, elbas), David (47 år, undervisar arrangering och komposition), Erik (38 år, undervisar gitarr och ensemble) och Frank (43 år, undervisar piano). Jag kontaktade dem per telefon eller när vi sågs personligen på skolan och informerade dem vad undersökningen gällde. Därefter bestämde vi datum då intervjuerna skulle äga rum. Intervjuerna genomfördes individuellt och med fördel över en kopp kaffe för att skapa en naturlig situation där informanten kände sig trygg och kunde svara avslappnat.

4.2 Kvalitativ intervju

En kvalitativ intervju medför att två saker behöver tas under beaktning: grad av standardisering och strukturering. Vid en kvalitativ intervju väljer forskaren i stort sett alltid att hålla en låg grad av standardisering vilket innebär att frågeformuleringen ger maximalt svarsutrymme utan fasta svarsalternativ. Så här skriver Patel & Davidsson (2003, s. 72):

Intervjuer med låg grad av standardisering eller helt ostandardiserade intervjuer gör vi när vi själva formulerar frågorna under intervjun och ställer frågorna i den ordning som är lämpligast för en viss intervjuperson.

Denna teknik använde jag mig av för att få så öppna svar som möjligt. I vissa fall äger även diskussioner rum och ur dessa formas djupare svar med anledning av mer ingående reflektioner inom ämnet. Detta understryker Holme & Solvang (1991) då de beskriver hur en kvalitativ intervju skapar en situation som påminner om det vanliga samtalet i en vardaglig situation. Om intervjun genomförs med en hög grad av strukturering innebär det att frågorna ställs i en viss bestämd ordning. Väljer man istället en låg grad av strukturering ställs frågorna i den ordning som är lämpligast i förhållande till fallet. (Patel & Davidson, 2003). För att effektivisera intervjuerna genomförde jag en pilotstudie med en elev på skolan. Pilotstudien förklaras på följande sätt av Patel & Davidsson (2003, s. 58):

En pilotstudie använder vi i de fall där vi behöver pröva en teknik för att samla information [...] genomförs på någon grupp som väsentligen motsvarar den egentliga undersökningsgruppen.

Genom detta kunde jag sedan utarma vilka frågor som var väsentliga och förlösande för informanten så att han/hon själv började berätta ur ett djupare och personligare perspektiv. Pilotstudien är inte med i undersökningen med anledning av dess karaktär av provintervju.

Denna studies intervjuer genomfördes med låg grad av standardisering och allt eftersom jag gjorde intervjuerna blev jag mer van vid intervjurollen. Detta gav resultatet att intervjuerna blev mer lika ett vanligt samtal men jag förde även intervjun närmre min kärna av studien. Intervjuernas längd varierade mellan 40 och 90 minuter med anledning av diskussioner och ämnen som informanten ville förklara och berätta. Intervjuerna spelades in på minidisc och transkriberades så att jag lättare kunde ta del av informationen. Jag mejlade sedan informanterna denna transkribering för att förvissa mig om att jag uppfattat svaren på ett korrekt sätt. Under intervjuerna med studenterna upptäckte jag att vissa frågor ej besvarats och jag tog därför kontakt via mejl och fick slutligen svar på dessa frågor.

För att skapa frågeställningar till min intervju sammanställde jag alla frågor jag kunde tänka på utifrån mitt problemområde. Problemet var att jag ville undersöka informantens tankar, åsikter och förhållande kring ämnet. Därför blev jag tvungen att tematisera frågorna så att jag slutligen fick färre frågor med mer plats för informantens svar som kunde leda till ingående diskussioner. Intervjuerna med studenterna inleddes med frågor kring hobbyer eller vad de annars gjorde på fritiden för att lättare komma in på de delar som utgjorde min studie. Lärarna däremot ville mer målmedvetet svara på min fråga kring inspiration och inleddes därför inte av ”uppvärmningsfrågor”.

4.3 Analys

Vid bearbetningen av mina transkriberade intervjuer inspirerades jag av Holme & Solvangs (1991) analysmetod som kallas helhetsanalys. Den består av tre delar: val av tema eller problemområde, frågeställningens formulering, samt systematisk analys av intervjuerna. Under tiden jag läste igenom transkriberingarna lät jag kategorisera svaren genom färgindikering så att olika teman framkom. Detta då informanternas svar liknade varandra eller inte. Till en början fanns ett tiotal olika indelningar som jag sedan sammanförde till endast fyra för att redovisa de resultat som framkommit: Definitioner, Inspiration till kreativt skapande, Oinspirerande faktorer och Källan till inspiration

4.4 Studiens validitet

Det som påverkar studiens validitet (Patel & Davidsson, 2003) i forskarens resultat är just hur han eller hon tolkar sina intervjuer och hur detta uttrycks i text. Vid transkriberingen finns risken att meningsbyggnader och tolkningar missuppfattas av mig som forskare vilket kan leda till felaktigheter. Under intervjuens gång kan jag som forskare tolka kroppsspråk och andra menande uttryck på ett sätt som kanske inte är en korrekt tolkning av informantens ståndpunkt. Jag kan även ha styrt mina informanter medvetet eller omedvetet med mitt eget kroppsspråk då jag som lyssnare inte kan sitta orörlig och eventuellt nickar medgivande. Min relation till informanterna sedan tidigare kan även det bidra till eller missgynna studien. Sedan kan det finnas en risk att jag med anledning av mitt intresse i ämnet har delgett för mycket av mina tankar och därmed givit informanten en synvinkel som annars inte uppstått. Dessa risker finns alltid vid intervjuer och jag har efter bästa förmåga förhållit mig till detta så att dessa faktorer eliminerats. Därmed har studien, enligt mig, en god validitet.

4.5 Etiska överväganden

För att informanterna inte skulle känna svårighet att svara öppenjärtigt informerades jag dem om att all information var konfidentiell, vilket innebär att endast jag vet vem som har sagt vad. I min studie kommer inte heller namn eller annan identifikation som kan avslöja informanterna finnas med. Lärarna och studenterna har även fått ta del av de transkriberade intervjuerna och getts möjlighet att ge synpunkter och eventuella korrigeringar. För att inte kränka någon har jag valt citat som jag inte ansåg för avslöjande beträffande deltagarnas identitet.

5. Resultat

Studiens resultat belyser lärares och studenters tankar kring inspiration vid Musikhögskolan i Malmö och hur uppfattningen om inspiration kan variera. Resultatkapitlet är uppdelat i lärarnas tankar och studenternas tankar där jag behandlar ämnet inspiration utifrån fyra huvudrubriker som jag valt att kalla Definitioner, Inspiration till kreativt skapande, Oinspirerande faktorer och Källan till inspiration. Jag exemplifierar varje sådan kategori med olika citat från deltagarnas uttalanden. Märk väl att ingen av kategorierna är direkt knuten till någon bestämd deltagare utan varje deltagares uttalanden kan representera olika kategorier i olika sammanhang. Som jag nämnt tidigare i kapitel 4.1 är de tre lärarna följande: David (47 år, undervisar arrangering och komposition), Erik (38 år, undervisar gitarr och ensemble) och Frank (43 år, undervisar piano). De tre studenterna är Anna (27 år, femte året, sång), Bea (23 år, andra året, sång) och Carl (25 år, första året, elbas).

5.1 Lärarnas tankar

5.1.1 Definitioner

I enlighet med studiens huvudsyfte gav informanterna sin uppfattning av vad inspiration betyder för dem. Davids beskrivning av inspiration innebär ”intagande av ande”, om man tar det från engelskans inspiration och kan även ha kopplingar till ”gudomliga ingivelser” utifrån, som man sedan omsätter i utätenergi. Erik ser inspiration som en av de främsta grogrunderna eller näringsämnen till all pedagogisk verksamhet, men även något som ger intryck till skapande och utveckling. Han tycker att det är svårt att sätta fingret på vad det egentligen är och formar det likt en metafor. ”*Det är som gödseln för växten, lite så...*” Detta håller inte Frank

med om helt utan tycker istället att inspiration och prestation hänger samman. För honom är inspirationen inte nödvändig för att prestera, men prestationen blir inte lika bra utan inspirationen. För David är inspiration och motivation olika saker. Han kopplar inspiration till ett konstnärligt förmedlande på det här sättet:

Att man blir inspirerad, att man kommer in i ett slags kreativt tillstånd. Som kanske kan vara ett slags lagrad energi, att man gått omkring och burit på en massa konstruktiva idéer, nånting som man vill skapa. Och så plötsligt är tiden mogen för att detta ska formas i någon slags verk eller skapelse. Så får man då uttryck för detta. Sen kan det vara tomt ett tag för man har tagit slut på den inspirationen.

Davids tankar innebär att det finns en viss mängd energi som finns tillgänglig och man får ta del av den vid olika tillfällen. Han menar att den förflyttar sig mellan olika platser men att den fortfarande är konstant. Motivation är för honom ett bredare begrepp. Det kan handla om att man är motiverad att ta sig från plats A till plats B. David håller med tesen att inspiration skapar motivation, men bara till viss del. Det finns tillfällen då man inte är motiverad och ser motivation likt en morot i änden av tunneln. Om han inte hittar kanaler för att vara kreativ leder det till en sorts motivationsbrist som hämmar kreativiteten. Om motivation kommer ur ett logiskt tänkande där ett avslutande av studierna innebär en trygghet och en bättre förutsättning i arbetslivet, betyder inte det att man nödvändigtvis är inspirerad och brinner för sina studier. David berättar vidare att det kan handla om vad det är som driver oss och vilka behov som får denna inre energi att generera skapande. Det kan handla om ett utlopp för aggressivitet eller en bekräftelse och självhävdelse, ett behov att bli respekterad.

Eriks tankar styrs åt samma håll då han berättar att han upplever att det finns sociala motiv som handlar om vad andra människor i hans omgivning tycker om just hans spel. Det som i stor utsträckning motiverar honom att lära sig repertoaren vid vikariat i band är det faktum att omgivningen kanske annars tycker att han inte motsvarar deras förväntningar. Han uttrycker det i korthet så här: ”Om jag inte kan det här kommer dom tycka jag är kass”. Större delar av hans kunskaper kommer ur just denna form av motivation, men han tycker att det inte har någonting med inspiration att göra. Vidare uttrycker han hur detta fenomen finns hos nästan alla när det kommer till inläring. Det är en dålig motivator i pedagogiksammanhang tycker han, men alla har någon gång lärt sig saker med anledning av att föräldrarna eller lärarna skulle bli arga om det inte går bra på ett prov, därmed skapas en motivator utan inspiration. En annan motivator som inte heller har med inspiration att göra är den ekonomiska inkomstkäl-

lan. För tillfället finansierar Erik hushållet helt på egen hand på grund av att sambon studerar, men det betyder inte att han är inspirerad att musicera, utan det är livssituationen som har blivit denna motivator. Han måste tjäna pengar annars faller ekonomin. För att behålla inspiration krävs motivation. Om man bara lever på inspiration håller den inte särskilt länge med anledning av att den inte går att kontrollera. Det går alltså inte att räkna med att man ska bli inspirerad. Däremot är det lättare att hitta andra faktorer som skapar motivation tycker Erik.

Frank däremot känner motivation som starkast när han har en deadline. Om det inte finns något mål att uppnå blir det svårare att slutföra uppdragen. *”Jag blir inte färdig med sakerna då.”* Han har svårt att göra saker bara för sin egen skull då den motivationen inte är lika stark. Vidare berättar Frank hur de slutgiltiga målen skapar motivation. När han ska vara förberedd inför en konsert eller att ett arrangemang ska vara färdigt utgör detta själva moroten för honom. Under studietiden upplevde han att det var svårt att endast känna inspirationen att öva för övandet egen skull, där tydliga mål saknades. Däremot skapade antagningar till skolor en helt annan motivation och drivkraft att öva, detta för att prestationen skulle bli så bra som möjligt vid uppspelningstillfället.

5.1.2 Inspiration till kreativt skapande

Influenser utifrån andras musicerande och komponerande är något som alla lärarna har gemensamt, men de uttrycker likväl olikheter i det som ger inspiration till kreativt skapande.

Erik finner att prestationer från musiker i hans närhet inspirerar på olika sätt och detta får honom att fortsätta musicera. Ofta uppkommer denna situation ur studenters prestationer under lektionstid men även när han lyssnar på skivor eller går på konserter. Att träffa olika musiker i sitt arbete varje dag bidrar till att hela tiden få ta del av andras förhållningssätt till problem som uppstår. Följden blir att problem belyses från olika vinklar vilket ger en bredare bild av situationen. Erik uttrycker detta så här:

Då får man plötsligt ett nytt ljus på sin grej som man gjort länge och då kan man få energi att arbeta igen och är inspirerad.

Inspiration genom att man fått ”nytt ljus” på det vardagliga tycks alltså vara en källa för att upptäcka nya detaljer i sitt yrke och sitt eget musicerande. En sådan situation inträffade vid en repetition då en bandmedlem uttryckte: *”Det svänger inte för mig”*. Uttrycket ”sväng” i detta sammanhang innebär en form av medryckande rytm och spelsätt som gör att hela bandet är

samspelet och har samma uppfattning om hur musiken ska låta. Enligt Erik är detta uttryck ett bra exempel på att man har förståelse för varandras kompetens som musiker men att den gemensamma uppfattningen om hur det svänger inte är den samma. Denna situation är ett exempel på hur man kan belysa ett problem från ett annat håll vilket ger förståelse och insikt i hur andra tycker och känner och på så sätt ger en kreativ inspiration att utvecklas.

Låtskrivande och arrangering är typiska tillfällen då man får utlopp för sin kreativitet. David kan ibland sakna ett mer aktivt musicerande vid sidan om undervisningen men det gör inte att han känner mindre stimulans i jobbet. I undervisningen ingår nämligen en stor del kreativitet i samband med att han skapar material och komponerar på arbetstid och han tycker att det är en stor tillgång. Möjligheten att höra sina arrangemang i samband med repetitioner är något som ger Frank inspiration.

Man behövde inte skriva färdigt en låt, utan man tog med dom till bandet och så fick man reaktioner därifrån och idéer hur man kunde göra.

Då ges inte bara möjligheten att spela det som arrangerats utan även att få höra andras åsikter och idéer om och kring kompositionen vilket leder till att kompositionen blir bättre. Chansen att visa andra vad man komponerar är av stor vikt för att utvecklas som arrangör och låtskrivare. Även att spela med andra och få lov att visa vad man övar på ger inspiration till att utvecklas inom sitt huvudinstrument. I just detta finns en balansgång för Frank.

Det måste ju inte alltid vara när man själv tycker att man gjort något ekvilibristiskt, det är inte det det handlar om. Utan det kan handla om att det är rätt i just det giget. Det är så lätt att vi som konstnärer trycker ner oss själva för vi vill ju hela tiden höra något nytt. Man hör ju sina egna licks och tänker 'ööö'. Men publiken hör ju inte våra licks varenda dag.

Med licks menar Frank inövade melodiska förlopp som kan kännas upprepande för den musicerande, men de som lyssnar hör dessa licks för första gången och upplever det oftast som nytt och improviserat. Han menar också att en låt kan spelas på mer än ett sätt, men att varje tillfälle är unikt och att det som spelas just vid det tillfället passar vid en specifik tidpunkt.

Erik upplever en stark frustration över att inspirationen inte går att styra, men blir alltid glad när den dyker upp. Det går inte att bestämma när inspirationen ska infinna sig och det går heller inte att framtvunga kreativitet, ”Utan det är bara att vara glad när det händer”, och

vara öppen för att hitta den i de vardagliga grejerna man måste göra. Det kan ju vara så att den infinner sig i situationer man inte räknar med.

5.1.3 Oinspirerande faktorer

”Ibland måste man få vara oinspirerad också för att hitta inspirationstopparna.” Så uttrycker sig Erik med anledning av de berg och dalar som följer av att inspirationen gör tvära kast, och att det i sig även kan skapa inspiration. Vid ett tillfälle spelade Erik med samma musikanter i många olika sammanhang, detta bidrog till att allt blev smidigt, alla hade kul, det fanns en stark säkerhet bland medlemmarna och alla kända alla. Problemet blev dock att inspirationen och det musikaliska utbytet blev lidande just på grund av denna saknad av nya infallsvinklar. I kombination med ett slags stiltje i omgivningen bidrog detta till att inspiration inte gick att finna.

Frank känner att uppgifter man blir tilldelad behöver ha betydelse för individen då detta generera inspiration. Ifall uppgiften inte känns betydelsefull saknar den även inspiration. Han uttrycker det så här.

Det viktigaste med inspiration är att det betyder någonting för mig annars blir jag inte inspirerad. Det räcker inte att nån säger att ”du som är så duktig på piano du borde ju inte hålla på med det där som du håller på med där utan du borde göra det där istället”, men det betyder ingenting för mig.

Meningsfulla utmaningar för individen kan ge olika utfall och Frank blir inte inspirerad av att endast ha kunskaper i pianospel, han behöver situationer som utmanar för att bli inspirerad. Just utmaningar kan härledas till stora problem vilket man måste vara lite försiktig med tycker Erik. I synnerhet ifall läraren vid något tillfälle skulle vara för hård mot en elev. Dock inte i syfte att sätta eleven på plats utan för att ge en utmaning som i slutändan skulle bidra till utveckling hos eleven. Höga krav och för lite eftertanke skulle istället lätt kunna ta bort all inspiration från att öva och skapa negativa känslor hos eleven som Erik säger; *”...det gick så dåligt och jag var så kass så jag vill aldrig göra det mer”*, då har inspirationen fått precis motsatt effekt och hela situationen har blivit oinspirerande.

5.1.4 Källan till inspiration

Stimulans inom sin yrkesutövning spelar en betydlig roll enligt mina informanter. Inte bara på arbetsplatsen som lärare utan även som musiker i en bandsituation. Responsen man får är sällan på en daglig basis och ofta ger man mer än man får. David betonar här vikten av att ta tillvara tillfällena när responsen ges. Han har tagit del av resultaten i en undersökning vars syfte var att kartlägga ifall examinerade lärare arbetar med det de är utbildade till. Studien visade att allt fler kombinerar musikläraryrket med att frilansa som musiker eller med andra yrken som har med musik att göra och jobbar sällan heltid exempelvis inom läraryrket. Detta för att hålla inspirationen levande och på sätt hålla energin uppe så att man inte bara ger av sig själv och till slut blir utbränd.

Att ha en sysselsättning eller hobby vid sidan om musiken som inte alls har med musik att göra är något som verkar ge tillbaka inspiration inom musiken. Erik sysslade med fotografiering under en period och anledningarna var många, men framför allt var den en tydlig kontrast till musiken då det var alldeles tyst när han jobbade med sina bilder.

Skillnader mellan musik och fritidssysselsättning blir även påmint av Frank som har ett stort intresse för motorsport. Synen på en pianist som plötsligt köpte en rallybil visade sig bli en sporre för att inte ge upp något som har ett personligt värde. Det första han fick höra var ”*det ska väl inte du hålla på med, du är ju pianist*”. I detta fall var inte anledningarna märkligare än att Frank tyckte det var kul. Medgångar och motgångar blev inspirationskällor. Under Franks första rallytävling krockade han bilen och fick då självklart höra att han inte skulle hålla på med motorsport. Men det triggade honom bara att skaffa en bättre, snabbare bil och till slut var han bland de snabbaste i startfältet. Att överbevisa den negativa omgivningen blev en drivkraft som gav ett oklanderligt resultat där motgångarna blev till inspiration för att bevisa den egna kompetensen. Frank berättar följande om inspiration:

Inspiration är en viktig källa för att du överhuvudtaget ska kunna prestera något du själv är nöjd med. Jag blir inte inspirerad av att någon annan säger till mig att jag ska göra något jag själv inte är intresserad av. Det måste vara något jag själv tycker är kul, som betyder något för mig.

Vidare berättar Frank hur miljöer och situationer också påverkar den egna prestationen och att man alltid försöker spela så bra man kan. Därmed inte sagt att man gör det eller att man tänker

på det. Vissa miljöer medför att han presterar bättre och han tycker det är svårt att säga vilka dessa miljöer är, för de kan skapa situationer man inte har räknat med.

Hälsa och vilken känslomässig balans man är i har betydelse för kreativiteten. Att vara glad eller ledsen skapar olika mycket kreativitet och för Frank har kreativiteten oftast infunnit sig vid tråkiga och negativa händelser i livet.

För en musiker likt Frank som är etablerad och spelar mycket, kan det ibland vara svårt att bli lika inspirerad av musikaliska sammanhang som i början av sin karriär. Detta på grund av att musikaliska händelser inte längre är nytt och att det vill till tyngre inspirationskällor där svårare arrangemang och musik framförs. Men med anledning av musikens natur, säger Frank ”[...] att är ju så med musik att det är en skapande grej där det händer nya saker med nya musiker att spela med”. Oberoende av vilka som musicerar tillsammans är det inte lätt att spela en låt på samma sätt två gånger. Denna skapande process utspelar sig nästan varje gång en grupp musicerar tillsammans. Tydligast uppdagas detta fenomen när en ny medlem träder in i ett band. Denna medlem har andra referenser än sin föregångare och spelar därför inte på samma sätt och resultatet blir därför annorlunda.

Inspiration kommer även ur rent emotionella upplevelser där man har en kärlek till musiken och njuter av den. ”Man kan älska en pianoton, klangen av en ton, den rymden, den kvaliteten, den energi som kommer”, säger David. Det kan tyckas mindre relevant att ta fasta på hur känslor kan påverka musicerandet, men det är just känslorna som påverkas vad gäller inspiration. Erik menar att känslolivets påverkan på eleven kan påverka eleven att göra läxor. Inom pedagogikens ramar menar han att eleven kan behöva en motivator som inte är inspiration. Det är inte enbart inspiration som motiverar eleven, utan även en slags skuld känsla eller förtroende för läraren. Detta kan utspela sig där eleven förstår värdet av att läxorna blir genomförda då de kan gå vidare inom ämnet och därmed blir engagemanget större från båda parter. Men det finns även exempel på moment som eleven endast lärt sig med anledning av att föräldrar eller lärare annars hade blivit besvikna.

Frank betonar samma idé där inspiration inte behöver innebära att man handlar för egen vinnings skull, utan att det betyder något för motparten. Det kan handla om allt från att hjälpa en tant över gatan till att undervisa sina studenter och det skapar tillfredställelse och inspiration. Skapandeprocessen kräver inspiration hela tiden för annars blir tillvaron tråkig. Det kan gå

långa perioder då Frank tänkt att han kanske inte skulle ha blivit musiker, men så avbryts tristessen av ett musikaliskt projekt som ger inspiration. Samma fenomen uppenbaras vid lek-tionstillfällen där eleven plötsligt förstår vad läraren menar och effekten blir att läraren får en kick av denna förståelse.

5.2 Studenternas tankar

5.2.1 Definitioner

För Anna är inspiration nästan vad som helst hon ser eller hör. Hon kan iaktta någon eller något och sedan utan att veta varför gå hem och skriva en låt eller något annat kreativt.

Ju mer saker jag har för mig, desto mer inspiration får jag. Jag skulle kunna förklara inspiration som en muskel, ju mer väl-tränad den är desto mer orkar den.

Motivation och inspiration hör ihop som hon uttrycker det. Om motivationen sprudlar så känner hon en starkare inspiration med anledning av att den får ”syre” av motivationen.

Bea uppfattar inspiration som en ”lust att ge uttryck för något” och en känsla av en outtömlig källa med idéer som finns till hands. Motivationen och inspirationen är sammankopplade vid prestation och hon uttrycker det så här:

Jag behöver känna mig inspirerad för att kunna prestera något jag tycker är bra, och det är bara när detta händer som jag känner mig motiverad. Om inspirationen inte finns där är det väldigt svårt att känna motivation. Det beror väl på att man behöver känna att man har något att tillföra för att känna sig värdefull i sammanhanget.

Hon betonar här vikten av att det som individen tillför helheten måste kännas meningsfullt i sammanhanget för att ge motivation. Detta bekräftas även av Carl då han ger sin förklaring av inspiration och motivation: ”Inspiration för mig är en känsla som får mig att vilja göra något.” Denna känsla av lust och mening är genomgående för flera av informanterna i studien och poängteras som en central faktor i inlärningsprocessen. Carl förklarar motivation på följande sätt:

Motivation är mer som en piska eller morot som får mig att göra det jag inte vill göra. Om jag är inspirerad så brukar motivationen komma av sig själv, så jag antar att motivation och inspiration hör ihop.

Den motivator som Carl upplever verkar vara förknippad med läxor eller andra uppgifter som behöver göras, men upplevelsen att det både är en morot och en piska gör sammanhanget tve-tydigt. Det innebär i så fall att motivation är en drivande och en lockande faktor som skapar intresset att färdigställa vad som påbörjats.

5.2.2 Inspiration till kreativt skapande

Den egna inställningen till kreativitet är avgörande, tycker Bea. För henne gör det stor skillnad hur man mår och hur den känslomässiga balansen är. Att vara öppen för intryck eller medvetet söka efter saker som ger inspiration skapar kontroll. Det finns ett problem med detta då det inte går att bestämma när man ska bli inspirerad, men du kan vara mer eller mindre medveten om vad som händer framför dig och hur du vill ta vara på det. Enligt Bea gör känslolivet även anspråk på kreativiteten, till exempel om du är ledsen är du inte mottaglig för inspiration utan blir blockerad av dina känslor. Kreativiteten och lusten färgas av den egna inställningen. ”*Det handlar bara om hur intresserad man är av att bli inspirerad av en lärare.*” Hon blir inspirerad av att se hur problem kan lösas på olika sätt. Påminnelsen om att samma problem kan lösas på mer än ett sätt blir tydlig då hon går en kurs i komposition där hon får uppgifter som begränsas till vissa riktlinjer, till exempel där hon endast får använda en viss stämföring eller antal ackord. Hon kan känna att uppgifterna ibland är omöjliga att lösa, men när hon slutligen löser problemet så får hon en kick av att lyckas. Även för Carl ligger grunden till skapande i känslorna och i inställningen. För honom är det avgörande att han själv finner uppgiften kul och intressant för att kunna bli kreativ. Det samma gäller när han musicerar med andra. När känslan att det är stimulerande och roligt infinner sig blir han samtidigt inspirerad och kreativ i sitt eget musicerande.

5.2.3 Oinspirerande faktorer

Anna har en rastlöshet inom sig som både kan hämma och bidra till inspiration. Om rastlösheten infinner sig i hemmet kan hon inte göra någonting alls, vare sig läsa, städa eller plugga. ”*Så visst kan det vara lite hämmande alltid*”, fortsätter hon. Det bidrar till att hon inte kan vara på samma plats för länge, vilket skapar en slags oro i kroppen som i sin tur gör att hon inte kan koncentrera sig. Även vetskapen om att inte ha möjlighet att göra vad hon vill gör henne oinspirerad och rastlös. Hon kan som många andra känna att inspirationen inte är konstant och att man inte alltid känner sig inspirerad. Att vakna på fel sida och varken vilja lyssna

på musik eller träffa någon händer väl alla, men enligt henne själv varar detta tillstånd inte mer än en dag och oftast är det känslan av rastlöshet som gör henne oinspirerad och hindrar henne från att sysselsätta sig.

För Carl är situationen sådan att delar av utbildningen sätter stopp för inspirationen. För honom utgör delar av metodik- och pedagogikundervisningen problem då det inte ger honom vad han behöver. För honom blev det för mycket klapplekar för småbarn och dylikt som inte tillfredställde hans behov. Känslan att alla ska stöpas i den ”ultimata lärarformen” så att alla blir fantastiska lärare ända ut i fingerspetsarna blir en slags handbroms för honom som inverkar negativt. Här skapas det fenomen som inverkar starkast på Carl, att inte finna uppgiften meningsfull eller intressant vilket ger konsekvensen att han inte tar till sig informationen. Ett annat moment som ger upphov till mindre motivation är att han har en tendens att skjuta saker framför sig. Till slut blir detta berg av uppgifter omöjliga att forcera och kurser som inte tentats av har lagts i malpåse. Men det som gjort inspirationen lidande är inte att slutligen ta tag i problemen, utan att man **inte** tar tag i problemen. Det blir till en ond cirkel som gnager på samvetet vilket bidrar till att ingenting till slut blev gjort.

5.2.4 Källan till inspiration

För Anna ger sysselsättning inspiration. Hon känner att hon får mer inspiration av att hålla sig sysselsatt. Det kan innebära att hon träffar kompisar eller tar en biltur på landet, bara det händer något. Detta åskådliggörs inte minst i hennes framtid efter examen. Hon har nämligen fyra olika arbetsplatser som väntar, men de liknar inte varandra och endast två av dem har anknytning till musiken. Anledning till detta är följande:

[...] jag skulle inte klara av att bara ha ett jobb. Det är min rastlöshet som spökar igen. Hade jag jobbat 100 % som klasslärare så hade jag nog fått panik.

Framtidstron hos de studerande informanterna är skiftande. Carl kände att han hade styrfart på livet och allting verkade ljust med hund, lägenhet och flickvän. Men plötsligt hade dessa försvunnit. Hoppet fanns ändå hos Carl när han med glimten i ögat berättade om hur många tusen kärleksballader det finns i världen som berättar om problem och kärlek, så han hoppas på en lite strimma av inspiration till att skriva en låt och tjäna pengar på sin egen bedrövelse. En sak som gett honom inspiration och kreativitet är läraren i komposition vars uppgifter kändes

betydelsefulla, men även för att han kände ett förtroende från läraren och därför inte ville svika honom.

Jag tror att det är en stor motivation till varför man gör läxorna också. Om man har en lärare som man litar på, gör jag dom här uppgifterna. Då kommer jag att växa inom det här fältet.

Denna ömsesidiga respekt och detta förtroende skapar en stark grund för den egna självkänslan. Bea och Carl upplever att man kan bli inspirerad av sig själv när man musicerar eller komponerar. Man kan få en kick av att känna ”*där fick jag till det*”. Carl komponerar musik med datorn som redskap och kan höra resultat direkt efter en ändring i kompositionen. Att höra sin musik och förändra ljud som spelats in och förändra ljudbilden på olika ger honom energi och inspiration men tyvärr står detta i tydlig olikhet till vad Carl känner inför övandet på sitt huvudinstrument. För honom kan skolan kännas för elitistisk då det blir en outtalad tävling om vem som sitter flest antal timmar i övningsrummet och spelar skalor för att sen kunna spela snabbare än alla andra på jammet nästa tisdag. Han tycker istället att vikten borde ligga på att ha något att förmedla och inte försöka bemästra massor av teknik. Istället känner Carl att inspiration är det som ger motivation att försöka på egen hand.

Spela som du tycker är gött och försök med det och se var det hamnar. Det handlar ju inte om att sola snabbare eller rätt. Det handlar ju om att ha kul, liksom.

6. Diskussion

Syftet med studien var att utröna vad inspiration är för lärare och studenter vid Musikhögskolan i Malmö, om den skiljer sig mellan grupperna och eventuella orsaker till skillnaden. Jag ska nu diskutera mina resultat och återknyta dem till min teoretiska bakgrund. Det finns inte många liknande studier som jämför dessa två olika grupper, lärare och studenter, och därför har jag valt att göra just en sådan studie.

Hur man definierar inspiration och närbesläktade begrepp skapar förvirring har jag upptäckt. Snarlika begreppsbestämningar ger olika uppfattning gällande anknytningar till ämnet vilket gör att man har olika associationer till ordet inspiration. Vad som är rätt eller fel här beror på vem man frågar. På frågan hur man ska definiera inspiration bör man därför utgå ifrån individen och den aktuella kontexten för att förklaringen ska bli rimlig. Olika lexikon ger generella beskrivningar som därför inte är kontextberoende.

Jag har insett under tiden studien genomförts att det finns tydliga skillnader i synen på inspiration mellan studenter och lärare trots att studenterna också är vuxna. Studenterna tycks vara fokuserade på skolgången i första hand och hur den påverkar dem i olika riktningar. Lärarna har en annan distans till utbildning och undervisning och går mer rakt på sak och vill istället svara på den filosofiska frågan om inspiration. I mitt fall var det lättare att tolka svaren från lärarna i och med att de oftast gav konkreta svar. Anledningen till att studenterna inte svarade ut ett mer filosofiskt perspektiv är jag inte klar över. Det kan vara att anknytningen till deras studier ligger dem så nära och att de därför inte har samma perspektiv och/eller livserfarenhet till ämnet som ger mer filosofiska infall. Det kan vara så att förhållandet till inspiration är åldersrelaterat, eller i alla fall relaterat till en djupare förståelse inom ämnet genom erfarenheter.

En sak som bekymrar mig som lärarstuderande är hur lärare ska lyckas att inspirera sina studenter. Varje elev är unik och har specifika behov som behöver uppfyllas. Jag tänker till exempel på Annas behov av att det händer nya saker, Beas behov av känslan att *”få till det”* när hon musicerar, Carls behov av förtroende för sin lärare, Franks behov av att bli negativt sporrade för att fortsätta köra rally och Erik som uttrycker hur lite man kan påverka tillfället då man blir inspirerad *”det är bara att vara glad när det händer”*. Jag känner att det som lärare är en svår uppgift att göra alla studenter till lags i undervisningen men samtidigt är det lärarens uppgift att hitta dessa olika faktorer som inspirerar. Jag skulle mer än gärna ge mina elever den uppmärksamhet som Wennstam (se kap. 3) anger i sin resultatsammanfattning, men det är ingen liten utmaning. Min informant Carl uttryckte en problematik med att alla på musiklärarutbildningen blir stöpta i samma form. Jag förstår honom till fullo när jag ser Wennstams sammanfattning av sin undersökning. Det är inte konstigt att lärarna på högskolan vill att man ska besitta kompetensen att ge alla studenter denna uppmärksamhet, men det är inget man hinner lära sig och använda till fullo efter 4 ½ år på musiklärarutbildningen utan det är en process som kommer att utvecklas under resten av den yrkesmässiga karriären.

Studien har visat att inspiration är ett begrepp som är subjektivt och att det finns mer än en förklaring till vad som skapar motivation till inspiration. Betydelsen av meningsfulla och lustfyllda arbetsuppgifter i skolan har framkommit av både lärare och studenter, men även att förtroendet parterna emellan har blivit framträdande. Anna Rydens studie (se kap. 3) som betonar vikten av att göra det man finner lustfyllt, har bekräftat mina egna funderingar. Känslan

av att göra det som är kul, roligt eller givande är centralt för att viljan och inspirationen ska förbli levande. Även Kast (se kap. 3) betonar detta fenomen. Givetvis är det så att man inte kan finna allting lustfyllt vilket även det har framgått av studien. Det har bekräftats av mina informanter att inspirationen inte är konstant och att detta skapar problem. I synnerhet då man tvingas genomföra något, till exempel en hemuppgift, infinner sig inte alltid någon större form av inspiration, men genom en lagom mängd krav kan man ändå prestera trots att man inte finner det lustfyllt.

Oberoende av om det handlar om studenter eller lärare är den sociala miljön en faktor som kan spela en avgörande roll för kreativiteten och lusten. Om en trygg och omtänksam miljö inte finns kommer inte heller inspirationen att finnas. Detta kan främjas då en ömsesidig respekt och förståelse finns mellan elev och student. Däremot kan en drivkraft som inte är inspiration generera motivation, exempelvis det faktum att Eriks partner studerar och att han därför behöver musicera för att finansiera hushållet. Men han känner inte att detta behov är inspirerande, däremot är det en motivation till att musicera för att i slutändan ha en inkomst. Detta bevisar att livssituationen kan vara en motivationsfaktor i sig.

6.1 Egna erfarenheter kring inspiration

Min upplevelse av inspiration är att den inte alltid ligger nära skolarbetet med anledning av att skolan inte är förknippad med lust utan är ett nödvändigt ont. Men det kan också bero på att jag har svårt att definiera inspiration. Efter denna undersökning har jag en större förståelse för den ursprungliga betydelsen av ordet men även att inte bara jag har svårigheter att precisera innebörden av ordet. Inspiration sprungen ur en konsert, cd, dvd, eller tillfälle där någon eller något tilltalar på ett personligt plan, är viktiga inslag i informanternas liv. Därefter infinner sig motivationen och lusten att ta del av det spelsättet man hört och en vilja att försöka på egen hand. Denna reaktion är intryck vilka påverkar känslor och därmed motivationen. I en presterande situation anser jag att den egna självkänslan påverkar prestationen mer än inspirationen. Sitter till exempel en känd person i publiken brukar detta resultera i nervositet, men musiker drabbas olika av detta.

Medvetenheten av situationen är troligen grunden för att låta sig bli inspirerad. Jag kan för min egen del säga att det kan bero på min egen motvilja i lektionstillfället som på förhand skapar en ovilja att lära. Detta skulle kunna ha förhindrats om jag hade haft en förståelse för

vad just den läraren kunnat tillföra min musikalitet. Då hade läraren och studenten, i detta fall jag, haft en bättre ingångsvinkel för att optimera lärandet. Detta skulle kunna sammanfattas med att studenten måste ha en egen lust och vilja för att kunna ta del av lärarens kunskap.

Ett problem som inte bara finns på kommunal musikskola utan även på högskolenivå är hur lokaler och materiel påverkar de studerande. En skola med goda resurser där instrument med hög standard kan lånas ut ger studenten goda förutsättningar för att fördjupa sina kunskaper inom till exempel ett instrument. Myntet har en andra sida där skolan kanske inte tillhåller instrument som motsvarar studenternas förväntningar vilket får till följd att de blir mindre inspirerade att musicera. Oftast är denna aspekt en följd av ekonomiska svårigheter likt nedskärningar, men jag anser att om elevens undervisning blir lidande ska inte skolan ha några problem med att åtgärda detta till elevens fördel.

6.2 Fortsatt forskning

Denna studie kan ses som ett förarbete inför en mer omfattande studie där kategoriseringarna är många fler så att mönster kartläggs och eventuellt åtgärdas i undervisningen på skolor i landet. Det hade varit intressant att ta del av studenters synpunkter utifrån ett motivations- och inspirationsperspektiv på Sveriges samtliga musikhögskolor och därigenom se i vilken grad studenterna känner av sin lust och meningsfullhet i studierna.

Referenser

Eqidius, H. (1938). *Term lexicon*. Stockholm: Esselte studium.

Evenshaug, O. & Hallen, D. (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.

Holme, I. Magne & Solvang, B. Krohn (1991). *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Janson, M. (2007). *Lust föder lust*. Artikel i *Skolvärlden nr 14 (2007)*.

Kast, V. (1997). *Glädje, inspiration, hopp. Om att hitta känslorna som lyfter*. Stockholm: Natur och Kultur.

Kvale, S. (1997). *Kvalitativa forskningsintervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Ryden, A. (2006). *Andning och inspiration, En undersökning av andningens funktion i det sceniska arbetet*. (Magisterarbete) Teaterhögskolan i Malmö, Lunds universitet.

Wennstam, E. (2006). *Gymnasiestudenters definition av "en bra lärare"*. Fakulteten för ekonomi, kommunikation och IT, Karlstads Universitet.

Nationalencyklopedin (2007). *Inspiration*.

http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=212113 (2007-11-16)